MOROCZYN, gm. Hrubieszów

Zarejestrowano tutaj kilkadziesiąt stanowisk, reprezentujących wszystkie okresy dziejów ziemi hrubieszowskiej – od epoki kamienia po czasy panowania Piastów i Rusi Kijowskiej. Badania przeprowadzono na zaledwie kilku z nich, odsłaniając m.in. grób kultury strzyżowskiej, wyposażony w krzemienny sierp. Najsławniejsze jest jednak niewielkie, założone przez Gotów cmentarzysko birytualny, czyli takie, na którym kultywowano jednocześnie dwa obrzędy grzebalne, kremację zmarłych i ich inhumację (stan. 25). Położone jest ono na małym wyniesieniu w dolinie rzeczki Gąski. W trakcie badań, które objęły cały wierzchołek wyniesienia, odnotowano 5 grobów z resztkami po kremacji, ale w jamach znaleziono zaledwie symboliczną ilością spalonych kości; w jednym grobie spalonymi szczątkami ludzkimi przysypano złożone na jego dnie szkielety dzika, prosiąt i zajęcy; dwa dalsze to klasyczne pochówki szkieletowe, z których jeden złożony był w rytualnej łodzi. Na kościach zmarłych stwierdzono liczne zmiany patologiczne po przebytych chorobach, dokumentujące niezwykle złożone losy tej rodziny. Na szczycie wyniesienia natrafiono na ślad po słupie, na którym najprawdopodobniej w starożytności umieszczono rodowy totem, lub inny znak rozpoznawczy. Cmentarzysko datowane jest na pierwszą połowę IV w. po Chr. Znalezione w grobach przedmioty są bardzo podobne do tych, jakich używali Goci ze zlokalizowanej na terenie dzisiejszej Mołdawii i Rumunii kultury Sîntana de Mureş. Może to sugerować, że w Moroczynie natrafiono na ślad małej grupy uchodźców z obszaru położonego nad dolnym Dunajem, ogarniętego konfliktami wojen z Cesarstwem Rzymskim. Określono je również jako rodowe.

